
Od Redakcji.

Kultura i Polityka : zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks.
Józefa Tischnera w Krakowie nr 5, 9-11

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

OD REDAKCJI

Szanowni Czytelnicy, oddajemy do Waszych rąk piąty numer Zeszytów Naukowych Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera „Kultura i Polityka”, których tematem przewodnim jest tym razem idea uniwersytetu oraz system kształcenia wyższego.

Właściwie od początku III Rzeczypospolitej brakuje dobrego pomysłu na efektywny, a nie tylko efektowny rozwój szkolnictwa wyższego. Konsternację wzbudza jednak fakt, że stwierdzenie to wypowiediane w 2009 roku jest tak samo aktualne jak dziesięć czy kilkanaście lat temu. Głównego problemu nie stanowi, jak się powszechnie sądzi, egalitaryzacja i umasowienie nauczania wyższego, lecz brak realnej konkurencyjności pomiędzy wszystkimi podmiotami ten system tworzącymi oraz zaniedbanie mechanizmów przewyżczających mody na niektóre kierunki kosztem harmonizacji potrzeb rynku z ofertą edukacyjną uczelni wyższych. Oczywiście myśląc o rozwiązaniach *stricte* instytucjonalnych, nie można pomijać kwestii bardziej ogólnych, tzn. odpowiedzi na pytanie, czym tak naprawdę jest uniwersytet i co edukacja na poziomie wyższym ma do zaoferowania młodym ludziom. Między innymi te kwestie towarzyszyły redakcji w trakcie prac nad numerem.

Niniejszy zeszyt otwiera przeprowadzona przez Redakcję **ankieta**. Do udziału w niej zaproszeni zostali m.in. byli i obecni rektorzy państwowych i niepaństwowych szkół wyższych oraz ludzie nauki. Doskonałym wprowadzeniem w tematykę numeru jest tekst **Czesława Porebskiego**, który zwracając się w swoim wykładzie inauguracyjnym bezpośrednio do studentów, przypomina, czym jest w rzeczywistości uniwersytet – miejscem, w którym ludzie poświęcają się studiowaniu. Do wątku pracy nad sobą i przykładania się do nauki w kontekście filozoficznym nawiązują kolejne artykuły. **Maria Pia Chirinos** swoją odpowiedzią na retoryczne pytanie: *What is Excellence for a Student?* stara się pomóc wykładowcom i ich studentom w pełni zrozumieć, czym jest w rzeczywistości ich praca. Podobny temat porusza **Łukasz Miłek**, rozważając myśl Johna Henry’ego Newmana. Celem tego tekstu jest odpowiedź na pytanie *Intelekt czy umiejętności?*

Wątki poruszane w następnych artykułach przenoszą czytelników w stronę rozważań praktycznych. O *Polsce w obliczu globalizacji szkolnictwa wyższego* pisze **Andrzej Jajszczyk**, który nie tylko krytycznie analizuje sześć mitów, jakie narosły wokół polskiego systemu edukacji wyższej, ale również przedstawia zręby proponowanych przez siebie rozwiązań. Do kwestii poruszonych w tekście A. Jajszczyka nawiązuje **Aeddan Shaw**. W swoim artykule poszukuje przyczyn niskiego poziomu nauczania języka angielskiego w Polsce. Po zdiagnozowaniu ogólnych problemów ważne jest, by podać jakieś konkretne rozwiązania. I choć receptą na całe zło polskiej edukacji nie będzie powszechne wprowadzenie tzw. zajęć tutorialowych, jednak korzyści płynące z takiego rozwiązania mogą być bardzo duże, o czym przekonuje tekst **Arabelli Anderson-Braidwood**. Autorka przybliży polskiemu czytelnikowi idee wspomnianych zajęć tutorialowych prowadzonych na uniwersytetach w Oxford i Cambridge. Kolejny tekst, autorstwa **Jolanty Rzegockiej**, wzbogaca dotychczasowy wywód o wątki metodyczne. Autorka wskazuje, jak istotna w kształceniu jest mądrze prowadzona we współpracy ze studentami *lektura uniwersytecka*.

W świat rozważań socjologicznych na temat szkolnictwa wyższego i charakteru jego działania przenoszą czytelników kolejne artykuły. **Wojciech Przybylski** zwracając uwagę na specyfikę ciągłości wytwarzanej przez człowieka wiedzy, stawia autorską diagnozę dotyczącą aktualnego oblicza *kryzysu zaufania w nauce postakademickiej*. Z kolei nader szczupłą w Polsce literaturę dotyczącą prawidłowego procesu ewaluacji dydaktyki na uczelniach wyższych wzbogacają swoim tekstem **Anna Szwed** i **Seweryn Rudnicki**. Stawiając bardzo konkretne pytania, autorzy ułatwiają zrozumienie, na czym polega dobrze przeprowadzona ocena nauczania uniwersyteckiego. Rozważania na temat edukacji wyższej zamykają teksty podkreślające miejsce uczelni wyższej w sferze instytucjonalnej i systemowej. **Magdalena Jelonek** analizuje rolę, jaką uniwersytet może odgrywać jako partner dla samorządu regionalnego i przedsiębiorstw. Natomiast **Marcin Kędzierski** podejmuje rozważania nad kwestią niezwykle istotną dla systemowego ujęcia koncepcji edukacji, mianowicie nad pytaniem, *jaka ma być alternatywa dla bezpłatnych studiów?* W dziale *Varia* znalazł się tekst **Witolda Pokruszyńskiego** analizujący zagadnienie *współczesnego bezpieczeństwa narodowego*.

Niniejszy tom zamykają dwie recenzje wpisujące się w wątek przewodni tego numeru. **Clarinda Calma** dogłębnie przybliży czytelnikowi książkę Franka Donoghue *The Last Professors. The Corporate Universities and the Fate of the Humanities*. **Sebastian Górka** wnikliwie omawia książkę autorstwa Franka Furediego *Gdzie się podziiali wszyscy intelektualiści?*

Wszystkie teksty są publikowane po raz pierwszy, część z nich to rezultat ogłoszonego przez Redakcję *Call for Papers: Uniwersytet – idee i technologie*, drugą grupę stanowią teksty napisane specjalnie dla „Kultury i Polityki”. W tym miejscu chcielibyśmy również podziękować wszystkim osobom, które zgodziły się wziąć udział w naszej ankiecie.

Redakcja